

M.A. (SANSKRIT) Semester - 2 (CBCS) Examination**March/April – 2026 (As Per Syllabus Year-2018)****VEDANGA : NIRUKTA ADHYAYA 1 2 AND SELECTED METRES(CORE)****Time: 2:30 Hours****Marks: 70****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સાથે સમજાવો.	(૧૪)
Que-1	Explain any two of the following with reference to context	(14)
	૧) ભાવપ્રધાનમારુચ્યાતં, સત્ત્વપ્રધાનનાનિ નામાનિ ।	
	૨) ન નિર્બદ્ધા ઉપસર્ગા અર્થાન્નિરાહુરિતિ શાકટાયનઃ ।	
	૩) અનર્થકાઃ હિ મન્તાઃ તદેતેનોપેક્ષિતવ્યમ્ ।	
	૪) શાકપૂણિઃ સંકલ્પયાઞ્ચકે સર્વા દેવતા જાનામીતિ ।	
પ્રશ્ન-૨ (અ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દોના યાસ્કાનુસાર નિર્વચન આપો.	(૦૭)
Que-2 (A)	Give etymology with reference to 'યાસ્ક' any two of the following.	(07)
	૧) ગૌઃ ।	૨) પુત્રઃ ।
	૨) સમુદ્રઃ ।	૪) નદી ।
પ્રશ્ન-૨ (બ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદોનાં લક્ષણ આપી તેનું બંધારણ સોદાહરણ સમજાવો.	(૦૭)
Que-2 (B)	Define any two of the following metres and explain their structure with illustrations.	(07)
	૧) તનુમધ્યા ।	૩) વંશસ્થવિલમ્ ।
	૨) દોધકમ્ ।	૪) વસન્તતિલકા ।
પ્રશ્ન-૩	યાસ્કાનુસાર નિર્વચનનાં સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો.	(૧૪)
Que-3	Discuss the principles of etymology according to 'યાસ્ક'.	(14)
	અથવા / OR	
પ્રશ્ન-૩	વેદાંગનો અર્થ આપી વેદાંગોમાં નિરુક્તનાં સ્થાનની ચર્ચા કરો.	
Que-3	Discuss the place of Niruka in the 'વેદાંગાનિ' by giving the meaning of 'વેદાંગ'.	
પ્રશ્ન-૪	છંદશાસ્ત્રના ઉદ્ભવ અને વિકાસ પર નોંધ લખો.	(૧૪)
Que-4	Write a note on the origin and development of 'છંદશાસ્ત્રઃ'	(14)
	અથવા / OR	
પ્રશ્ન-૪	સમવૃત્ત, અર્ધ સમવૃત્ત અને વિષમવૃત્ત છંદનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો.	
Que-4	Explain the concept of 'સમવૃત્ત', 'અર્ધસમવૃત્ત' and 'વિષમવૃત્ત' 'છંદ'	
પ્રશ્ન-૫	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો.	(૧૪)
Que-5	Write short notes on any two of the following.	(14)
	૧) ચત્વારિ પદજાતાનિ ।	
	૨) ઇન્દ્રવજ્રા-છંદ ।	
	૩) ષડ્ભાવવિકારાઃ ।	
	૪) અષ્ટગણઃ ।	
